

YORDAMGA MUHTOJ BO'LGAN BOLALARNI TA'LIM TIZIMIGA JALB ETISHDA OTA- ONALAR,OILA VA JAMOATCHILIK BILAN ISHLASH

Jizzax Davlat pedagogika Universiteti

*O'zbek tili va adabiyoti fakulteti 2-bosqich talabasi **Shadibayeva Maftuna***

Annotatsiya: Mazkur maqolada yordamga muhtoj bolalarni ta'lim tizimiga jalb etish jarayonida ota-onalar, oila va jamoatchilikning o'rni tahlil qilinadi. Bolalarning ta'lim olish huquqini ta'minlash uchun oilaviy va jamiyatning qo'llab-quvvatlashi qanday ahamiyat kasb etishi muhokama qilinadi. Shu bilan birga, bu borada amalga oshirilishi lozim bo'lgan chora-tadbirlar va xalqaro tajriba tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: Ta'lim, ota-onalar ishtiroki, jamoatchilik yordami, yordamga muhtoj bolalar

Kirish

Yordamga muhtoj bolalar – bu ijtimoiy, iqtisodiy yoki jismoniy sabablarga ko'ra ta'lim olishda qiyinchiliklarga duch kelayotgan yosh avlod vakillari. Ularning ta'lim tizimiga jalb qilinishi davlat, oila va jamiyatning muhim vazifalaridan biridir. Ushbu maqolada ota-onalar, oila va jamoatchilikning bu jarayondagi roli va ahamiyati yoritiladi.

Asosiy qism

1. Ota-onalar va oila ta'lim jarayonida muhim omil sifatida

Ota-onalarning bolalar ta'limidagi ishtiroki bolalarning akademik yutuqlarini oshirishga yordam beradi.

Oilada ta'lim madaniyatini shakllantirish bolaning ta'lim tizimiga muvaffaqiyatli integratsiyalashuviga yordam beradi.

Ota-onalar va o'qituvchilar o'rtasidagi hamkorlik bolalarning ta'lim sifatiga ijobiy ta'sir qiladi.

2. Jamoatchilikning ta'lim jarayonidagi o'rni

Mahalla va jamiyat tashkilotlarining bolalarga ta'lim olish imkoniyatlarini yaratishdagi o'rni.

Nodavlat tashkilotlar va xayriya jamg'armalarining yordamga muhtoj bolalarga ta'lim berishdagi hissasi.

Ko'ngillilar va mentorlarning bolalarga ko'rsatadigan ko'magi.

3. Yordamga muhtoj bolalarni ta'lim tizimiga jalb etish bo'yicha chora-tadbirlar Davlat tomonidan olib borilayotgan dasturlar va qonuniy asoslar.

Oila va jamiyatni jalb etish orqali ta'lim imkoniyatlarini kengaytirish.

Xalqaro tajriba va muvaffaqiyatli modellardan foydalanish

Yordamga muhtoj bolalar bilan ishlashda ota-onalar va jamoatchilikning roli juda muhim. Bunday bolalar yetim, nogironligi bor, qashshoqlikda yashayotgan yoki zo'ravonlik qurboni bo'lgan bolalar bo'lishi mumkin. Ular bilan ishlash quyidagi yo'nalishlarda olib boriladi:

1. Ota-onalar bilan ishlash

Ota-onalarni qo'llab-quvvatlash: Bolalarga to'g'ri tarbiya berish, ularning ehtiyojlarini tushunish va ruhiy yordam ko'rsatish bo'yicha maslahatlar berish.

Moliyaviy va psixologik yordam: Ayrim ota-onalar moddiy yoki psixologik qiyinchiliklar sabab bolalariga yetarlicha g'amxo'rlik qila olmaydi. Shu sabab ularga yordam dasturlari orqali ko'maklashish muhim.

Oilaviy muhitni yaxshilash: Ota-onalar farzandlariga ko'proq vaqt ajratishi va ularni har tomonlama qo'llab-quvvatlashi uchun trening va seminarlar tashkil etish.

2. Jamoatchilik bilan ishlash

Xayriya va ko'ngillilar dasturlari: Yordamga muhtoj bolalar uchun maxsus fondlar tashkil etish, ijtimoiy loyihalar orqali mablag' yig'ish va ko'ngillilar yordamidan foydalanish.

Ta'lim va rivojlanish loyihalari: Bolalarga bepul ta'lim, kasb-hunar o'rganish imkoniyatlarini taqdim etish va ularni jamiyatga integratsiya qilish.

Huquqiy himoya: Zo'ravonlik yoki kamsitish holatlarida bolalarni himoya qilish, ular uchun huquqiy yordam markazlari ochish.

3. Maktablar va ijtimoiy muassasalar roli

Psixologik va ijtimoiy yordam: Maktablarda maxsus psixologlar va ijtimoiy ishchilar yordamida bolalarga psixologik ko'mak berish.

Qo'shimcha to'garaklar: Sport, san'at, hunarmandchilik kabi mashg'ulotlarni yo'lga qo'yish orqali bolalarning qobiliyatlarini rivojlantirish.

Mentorlik dasturlari: Katta yoshdagi tajribali insonlar yordamga muhtoj bolalarga o'rnak bo'lib, ularga yo'l-yo'riq ko'rsatishi mumkin

Xulosa

Yordamga muhtoj bolalarni ta'lim tizimiga jalb etish har tomonlama yondashuvni talab etadi. Ota-onalar, oila va jamoatchilikning faol ishtiroki bu jarayonda muhim o'rin tutadi. Hamkorlik asosida olib borilgan ishlar nafaqat bolalarning ta'lim olish huquqini ta'minlaydi, balki jamiyatning ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotiga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Fan, X., & Chen, M. (2001). Parental involvement and students' academic achievement
2. American Psychological Association. (2023). Does parent involvement really help students? Here's what the research says. Education Week.
3. Casey Foundation. (2022). Parental involvement is key to student success, research shows.